

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Vjekoslava Hrastović
Zvanje	profesorica hrvatskoga jezika i književnosti
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ Jagode Truhelke, Osijek
Adresa elektroničke pošte	vjekoslava.hrastovic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Preneseno značenje i razlomci
Predmet (ili međupredmetna tema)	Hrvatski jezik / Matematika (korelacija)
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5.
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta OŠ MAT A. 5.3. Učenik povezuje i primjenjuje različite prikaze razlomaka osr A.2.3. Učenik razvija osobne potencijale. uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješavanja problema u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja
Tijek nastavnog sata	Uvodni dio sata: HJ - Čitanje anegdote o unuku i djedu i učeničko zaključivanje o značenju

	<p>posljednje rečenice „Ne pada jabuka daleko od stabla.“</p> <p>MAT – učitelj prepričava učenicima predaju o jabuci koja je pala na zemlju (neki govore i na glavu Newtona) i potaknula znanstvenika Isaaca Newtona na razmišljanje o teoriji gravitacije.</p> <p>Učenici zaključuju u kojoj priči jabuka ima osnovno značenje, a u kojoj preneseno. Objasnjavaju na temelju svojih spoznaja.</p> <p>Središnji dio sata:</p> <p>HJ – „mini-lekcija“ - učitelj upoznaje učenike s pojmom prenesenoga značenja u književnom tekstu. Zaključuje kako poslovice, koje su prisutne u svakodnevnoj komunikaciji, uvijek imaju prenesena značenja.</p> <p>MAT - „mini-lekcija“ – učitelj ponavlja s učenicima vezu razlomaka i dijeljenja. Na oglednom primjeru tumači učenicima kako riješiti zadatak razlomaka s uporištem u poslovici.</p> <p>HJ – učenici samostalno tumače značenja poslovica koja su dobili rješavajući matematičko-književni zadatak.</p> <p>Završni dio sata:</p> <p>Pisanje dijaloga s prenesenim značenjem u poslovicama. Vršnjačko vrednovanje.</p>
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p><u>1. aktivnost: osnovno i preneseno značenje riječi</u></p> <p>a) HJ – Učitelj čita učenicima anegdotu <i>Unuk i djed</i> (NL 1).</p> <p>Učenici samostalno zaključuju o značenju djedovih riječi u posljednjoj rečenici „ ne pada jabuka daleko od stabla.“ (Ima li riječ jabuka osnovno ili preneseno značenje u djedovoj rečenici?)</p> <p style="text-align: center;"><i>Unuk i djed</i></p> <p>Bili su praznici i roditelji su me odveli djedu na nekoliko dana. Moj je djed jako mudar čovjek i često me je podučavao raznim korisnim stvarima i govorio mi razne poslovice. Jednoga smo dana šetali selom. On je hodao sa štapom u jednoj ruci, a drugom je mene držao za moju ruku. Hodali smo prema trgovini kad ja na zemlji ugledah novčanicu. Htjedoh se sagnuti i uzeti je, ali me djed povuče i kaže: „ Sa zemlje se ništa ne diže!“ Meni baš nije bilo pravo, ali nastavismo dalje hodati. Baš kad smo bili blizu trgovine, djed se spotakne o neki kamen i padne na zemlju. Pružio mi je ruku i rekao da mu pomognem da se digne, a ja sam mu na to rekao: „ E, dragi djede, sa zemlje se ništa ne diže!“ On se osmjehtnuo, a ja sam mu ipak pomogao.</p> <p>Malo kasnije toga dana, moji su roditelji došli po mene, a djed im je ispričao cijeli taj događaj i rekao da sam mudar i tvrdoglav, ali da se ne čudi jer <i>ne pada jabuka daleko od stabla</i>.</p>

b) MAT – učitelj prepričava učenicima priču o jabuci koja je pala na zemlju (neki govore i na glavu Newtona) i potaknula znanstvenika Isaaca Newtona na razmišljanje o teoriji gravitacije.

c) Učenici zaključuju u kojoj priči jabuka ima osnovno, a u kojoj preneseno značenje. Objasnjavaju značenja na temelju vlastitih doživljaja, spoznaja.

2. aktivnost: „mini-lekcije“

HJ – „mini-lekcija“ - učitelj heurističkim razgovorom s učenicima dolazi do pojma prenesenoga značenja u književnom tekstu. Zaključuju kako poslovice, koje su prisutne u svakodnevnoj komunikaciji, uvijek imaju prenesena značenja.

MAT - „mini-lekcija“ – učitelj ponavlja s učenicima vezu razlomaka i dijeljenja. Na oglednom primjeru tumači učenicima kako riješiti zadatak razlomaka s uporištem u poslovici.

3. aktivnost: razlomci s uporištem u poslovici – ogledni primjer:

NL 2

Otkrij poslovicu rješavajući matematički zadatak.

Objasni značenje dobivene poslovice:

1. prva polovina riječi ŠUMA + posljednja trećina riječi LET + NJ + prva petina riječi AVION _____

2. prva trećina riječi JELICA _____

3. treća četvrtina riječi KOZA + druga četvrtina riječi POLAGATI + posljednja polovina riječi MATO _____

Rješenje – poslovica: _____

Objasnjenje značenja: _____

(rješenje: šutnja je zlato, individualni odgovori učenika –uz učiteljevu pomoć)

4. aktivnost: otkrij značenje poslovica skrivenih u razlomcima:

a) Učenici samostalno tumače značenja poslovica koja su dobili rješavajući matematičko-književne zadatke.

Nastavni listići sa zadatcima (**NL 3**) su dostupni na sljedećoj poveznici:

<http://wwwantonija-hrvatek.from.hr/5-razred/05-Razlomci/Razlomcima-dolijepih-misli-web-dulje.pdf>

b) Usmena analiza značenja otkrivenih poslovica.

5. aktivnost: dijalog s prenesenim značenjem u poslovicama

a) Učenici u paru pišu dijalog između prijatelja u kojemu trebaju pravilno uporabiti barem dva prenesena značenja u poslovicama.

Moguće poslovice:

Prošla baba s kolačima; Doći će maca na vratanca; Kako posiješ, tako ćeš i žeti; Daleko od očiju, daleko od srca; Što na umu, to na drumu; Bolje ikad nego nikad;

	<p><i>Doći će sunce i pred naša vrata; Ispeci pa reci; Ne traži kruh nad pogačom; Tko prvi, njegova djevojka; U nevolji se poznaje prijatelj...</i></p> <p>b) Učenici čitaju napisane dijaloge s prenesenim značenjima. (Vršnjačko vrednovanje dijalogu podizanjem listića s razlomcima)</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>NL 1</p> <p style="text-align: center;"><i>Unuk i djed</i></p> <p>Bili su praznici i roditelji su me odveli djedu na nekoliko dana. Moj je djed jako mudar čovjek i često me je podučavao raznim korisnim stvarima i govorio mi razne poslovice. Jednoga smo dana šetali selom. On je hodao sa štapom u jednoj ruci, a drugom je mene držao za moju ruku. Hodali smo prema trgovini kad ja na zemlji ugledah novčanicu. Htjedoh se sagnuti i uzeti je, ali me djed povuče i kaže: „Sa zemlje se ništa ne diže!“ Meni baš nije bilo pravo, ali nastavismo dalje hodati. Baš kad smo bili blizu trgovine, djed se spotakne o neki kamen i padne na zemlju. Pružio mi je ruku i rekao da mu pomognem da se digne, a ja sam mu na to rekao: „E, dragi djede, sa zemlje se ništa ne diže!“ On se osmjehtnuo, a ja sam mu ipak pomogao.</p> <p>Malo kasnije toga dana, moji su roditelji došli po mene, a djed im je ispričao cijeli taj događaj i rekao da sam mudar i tvrdoglav, ali da se ne čudi jer <i>ne pada jabuka daleko od stabla</i>.</p>
	<p>NL 2</p> <p>Otkrij poslovicu rješavajući matematički zadatak.</p> <p>Objasni značenje dobivene poslovice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prva polovina riječi ŠUMA + posljednja trećina riječi LET + NJ + prva petina riječi AVION _____ 2. prva trećina riječi JELICA _____ 3. treća četvrtina riječi KOZA + druga četvrtina riječi POLAGATI + posljednja polovina riječi MATO _____ <p>Rješenje – poslovica: _____</p> <p>Objašnjenje značenja: _____</p> <p>NL 3</p> <p>http://wwwantonija-hrvatek.from.hr/5-razred/05-Razlomci/Razlomcima-dolijepih-misli-web-dulje.pdf</p> <p>Moguće poslovice za pisanje dijaloga:</p> <p><i>Prošla baba s kolačima; Doći će maca na vratanca; Kako posiješ, tako ćeš i žeti; Daleko od očiju, daleko od srca; Što na umu, to na drumu; Bolje ikad nego nikad; Doći će sunce i pred naša vrata; Ispeci pa reci; Ne traži kruh nad pogačom; Tko prvi, njegova djevojka; U nevolji se poznaje prijatelj...</i></p> <p>Listići za vršnjačko vrednovanje (listići s razlomcima)</p>

	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje– Usmene povratne informacije tijekom aktivnosti i po završetku svake aktivnosti.</p> <p>Vrednovanje kao učenje – Vršnjačko vrednovanje dijaloga podizanjem listića s razlomcima . $\frac{1}{1}$ = sviđa mi se u potpunosti dijalog; $\frac{1}{2}$= dijalog može biti bolji.</p> <p>Vrednovanje naučenoga – Vrednuje se točnost rješenja zadatka u 4. aktivnosti (točnost poslovice i tumačenje njezinoga prenesenoga značenja)</p>	
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	Problemski zadatci su zastupljeni u nastavnim listićima u 4. aktivnosti.	
DODATNI ELEMENTI¹		
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>osr A.2.2. Učenik upravlja emocijama i ponašanjem.</p> <p>osr A.2.3. Učenik razvija osobne potencijale.</p> <p>osr A.2.4. Učenik razvija radne navike.</p> <p>uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješavanja problema.</p> <p><u>uz zadatak za darovite učenike:</u></p> <p>OŠ INF C. 5. 3 osmišljava plan izrade digitalnog rada, izrađuje ga, pohranjuje u mapu digitalnih radova (e-portfolio) i vrednuje ga</p> <p>OŠ INF C. 5. 4 upotrebljava multimedejske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkome okruženju.</p> <p>ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.</p> <p>uku A.2.1.</p> <p>1. Upravljanje informacijama</p> <p>Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p>	

¹Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Interdisciplinarnost između Hrvatskoga jezika i Matematike vidljiva je u svim aktivnostima tijekom sata.								
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenik umjesto rješavanja listića u 4. aktivnosti, rješava svoj listić.</p> <p>NL (prilagodba):</p> <p><u>1. Poveži pravilno prenesena značenja s osnovnim značenjem.</u></p> <table> <tbody> <tr> <td>na vrh jezika</td> <td>znati svašta raditi</td> </tr> <tr> <td>imati zlatne ruke</td> <td>ne slagati se</td> </tr> <tr> <td>lijeva ruka desni džep</td> <td>pokušati se sjetiti nečega</td> </tr> <tr> <td>vole se kao pas i mačka</td> <td>krađa</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>2. Ispravi netočnu riječ kako bi poslovica bila točna.</u></p> <p>a) Mi o medi, a vuk na vrata. <hr/></p> <p>b) Odijelo čini čovjeka. <hr/></p> <p>c) U laži su dugačke noge. <hr/></p> <p>d) Bez muke ima nauke. <hr/></p>	na vrh jezika	znati svašta raditi	imati zlatne ruke	ne slagati se	lijeva ruka desni džep	pokušati se sjetiti nečega	vole se kao pas i mačka	krađa
na vrh jezika	znati svašta raditi								
imati zlatne ruke	ne slagati se								
lijeva ruka desni džep	pokušati se sjetiti nečega								
vole se kao pas i mačka	krađa								
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Učenici u paru izrađuju kviz kahoot (dostupno na: https://getkahoot.com)</p> <p>Zadatak: Izdvoji 10 poslovica te ponudi za svaku 4 objašnjenja prenesenog značenja, pri tome samo jedno objašnjenje treba biti točno. Poslovice preuzmi iz govora svojih ukućana ili na poveznici : http://os-veliko-trgovisce.skole.hr/upload/os-veliko-trgovisce/images/static3/919/attachment/hrvatske_narodne_poslovice.pdf</p>								
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih problemskih zadataka i/ili									

radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	http://www.antonija-hrvatek.from.hr/5-razred/05-Razlomci/Razlomcima-dolijepih-misli-web-dulje.pdf
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Meredith,Kurtis;Steele,Jeannie;Temple, Charles. 1998.<i>Suradničko učenje</i>. Institut otvoreno društvo – Hrvatska.</p> <p>http://www.antonija-hrvatek.from.hr/5-razred/05-Razlomci/Razlomcima-dolijepih-misli-web-dulje.pdf</p> <p>(Zadatke osmisile Antonija Horvatek i Marijana Karničnik (r. Vrzić) te dale pisani suglasnost za njihovu objavu u ovoj Preporuci.)</p> <p>http://os-veliko-trgovisce.skole.hr/upload/os-veliko-trgovisce/images/static3/919/attachment/hrvatske_narodne_poslovice.pdf</p>